امتیاز
چهارشنبه ۲۶ آذر ۱۴۰۴ | شماره ۷۱۳۹ | سال بیست و هشتم

چرا اروپا در مسیر صلح اوکراین سنگ‌اندازی می‌کند



حسن شکوهی نسب:

همزمان با نزدیک‌شدن تلاش‌های واشنگتن و مسکو به مرحله‌ای حساس برای پایان جنگ اوکراین، مانع‌تراشی اروپا در مسیر صلح شدت گرفته و شکاف عمیق بر سر آینده مذاکرات را آشکار ساخته‌است؛ اختلافی که فراتر از روایت‌های تقابلی، ریشه در نگرانی جدی پایتخت‌های اروپایی از حذف شدن از فرآیند تصمیم‌گیری دارد. اروپا که طی سال‌های گذشته هزینه‌های سنگین سیاسی و اقتصادی جنگ را متحمل شده، اکنون نگران آن است که توافقی شتاب‌زده میان قدرت‌های بزرگ، بدون در نظر گرفتن ملاحظات امنیتی قاره، نقش آن را به «پرداخت‌کننده‌ای بدون سهم مؤثر در تصمیم نهایی» تقلیل دهد.

«دیمیتری پولیانسکی» جانشین نماینده دائم روسیه در سازمان ملل متحد، چند روز پیش (۱۱ دسامبر/۲۰ آذر)، در نشست شورای امنیت با تاکید بر اینکه «متحدان اروپایی اوکراین، مانع به نتیجه رسیدن مذاکرات صلح هستند»، اعلام کرد که همدستان اروپایی ولودیمیر زلنسکی رئیس‌جمهور اوکراین، «به‌طور فعال در تلاشند تا ابتکارهای صلح پیشنهادی روسیه و آمریکا را تضعیف کنند».

از نگاه ناظران، پایتخت‌های اروپایی در ماه‌های اخیر با نگرانی عمیقی مواجه شده‌اند که ریشه در ۸۰ سال تاریخ پس از جنگ جهانی دوم دارد؛ ترس از تکرار کنفرانس «یالتا» در سال ۱۹۴۵، جایی که سران آمریکا، شوروی و انگلیس بدون حضور دیگر کشورهای اروپایی درباره نقشه نفوذ در قاره تصمیم گرفتند. اکنون که دونالد ترامپ به کاخ سفید بازگشته و با رویکرد معامله‌گرانه‌ای به دنبال توافق سریع با ولادیمیر پوتین است، اروپا می‌بیند که بار دیگر در معرض حذف از معادله سرنوشت خود قرار گرفته است؛ قاره‌ای که بیش از ۱۷۰ میلیارد یورو برای حمایت از اوکراین هزینه کرده اما ممکن است در نهایت در نقش پرداخت‌کننده بدون حق رأیِ باقی بماند.

باوجود اینکه ترامپ رسماً اروپا را از مذاکرات صلح اوکراین کنار گذاشته است، نشست هشتم دسامبر ۲۰۲۵ (۱۷ آذرماه ۱۴۰٤) در لندن نقطه عطفی در تلاش‌های اروپا برای خروج از حاشیه تاریخ بود. کی‌یر استارمر نخست‌وزیر انگلیس، امانوئل ماکرون رئیس‌جمهور فرانسه و فردریش مرتس صدراعظم آلمان با ولودیمیر زلنسکی در یک نشست فوق‌العاده گرد هم آمدند تا پیامی روشن به واشنگتن و مسکو ارسال کنند؛ پیامی با این محتوا که اروپا نه حاشیه مذاکرات است و نه تماشاگر منفعل.

این دیدار در امتداد تلاش‌های ماه‌های اخیر برای طراحی «نسخه اروپایی صلح» قرار داشت؛ نسخه‌ای که بر چهار محور استوار است: تضمین‌های امنیتی محکم برای اوکراین، پیوندزدن افق صلح با مسیر عضویت کی‌یف در اتحادیه اروپا، استفاده از دارایی‌های مسدودشده روسیه برای بازسازی و حفظ بخشی از تحریم‌ها به‌عنوان اهرم فشار.

اما بسیاری از کارشناسان و نیز مقامات روسیه این تحرکات را به‌عنوان «کارشکنی» در مسیر صلح تعبیر می‌کنند. از نگاه مسکو، اروپایی‌ها با طرح شرایط سخت‌گیرانه و اصرار بر تضمین‌های امنیتی گسترده، در واقع می‌خواهند مانع توافق میان واشنگتن و کرملین شوند.

دیمیتری مدودف معاون شورای امنیت روسیه، در واکنش به طرح اعزام نیروهای اروپایی به اوکراین به‌عنوان ضامن صلح، به‌صراحت اعلام کرد که «نیروهای ناتو نمی‌توانند نقش حافظان صلح را ایفا کنند و روسیه چنین تضمین امنیتی را نخواهد پذیرفت». این موضع‌گیری تندِ مسکو نشان می‌دهد که تلاش اروپا برای ایفای نقش محوری در معماری امنیتی پس از جنگ، با مقاومت جدی روسیه مواجه است.

در همین حال، افشای طرح صلح ۲۸ بندی ترامپ در نوامبر ۲۰۲۵ (آبان ۱۴۰٤) موج شوک را در پایتخت‌های اروپایی ایجاد کرد. این طرح که با مشارکت مستقیم کیریل دیمیتریف فرستاده ویژه روسیه، تدوین شده بود، شاملِ شناسایی رسمی ایالات متحده از سرزمین‌های اشغالی روسیه، محدودسازی ارتش اوکراین به ۸۰۰ هزار نفر و تصمیم‌گیری مشترک آمریکا-روسیه درباره سرنوشت دارایی‌های مسدودشده بود. برای اروپایی‌ها، این طرح نه یک پیشنهاد صلح، بلکه «تسلیم اوکراین» در مقابل مسکو بود و اورزولا فون‌درلاین رئیس کمیسیون اروپا، در سخنرانی پیش از پارلمان اروپا تأکید کرد که «هر توافق صلحی باید امنیت اروپایی را تضمین کند، نه اینکه امکان تجزیه کشورها یا تغییر مرزها با زور را باز بگذارد».

تقلای اروپا برای تبدیل شدن از تماشاگر نگران به بازیگر اصلی، با موانع جدی داخلی نیز روبه‌روست. کشورهای شرق اروپا همچنان نگاه سخت‌گیرانه‌تری نسبت به هرگونه امتیازدهی به روسیه دارند، در حالی که بخش‌هایی از افکار عمومی در کشورهای غربی و جنوبی اروپا از جنگ فرسایشی و تبعات اقتصادی آن خسته شده‌اند. این شکاف‌ها باعث شده است که بسیاری از ناظران، صحبت از نسخه اروپایی صلح را بیشتر در سطح شعار ببینند تا طرحی منسجم با پشتوانه اجماع واقعی.

اتحادیه اروپا در روزهای اخیر به بزرگ‌ترین اهرم مالی خود علیه روسیه یعنی دارایی‌های مسدودشده چنگ زده است. در ۱۲ دسامبر ۲۰۲۵ (۲۱ آذرماه ۱۴۰٤)، دولت‌های اتحادیه در شورای اروپا با استفاده از ماده ۱۲۲ معاهدات اتحادیه، که تنها به رأی اکثریت واجد شرایط نیاز دارد و پارلمان اروپا را دور می‌زند، تصمیم به مسدودسازی نامحدود ۲۱۰ میلیارد یورو (۲٤٦ میلیارد دلار) دارایی‌های بانک مرکزی روسیه گرفتند.این مسدودسازی نامحدود، پیش‌زمینه اصلی طرح وام جبرانی اتحادیه اروپا به اوکراین است؛ طرحی که بر اساس آن، بلوک اروپایی قصد دارد با استفاده از ۱۸۵ میلیارد یورو دارایی‌های مسدودشده در یوروکلیر بلژیک، وامی تا سقف ١٦٥ میلیارد یورو (حَدود ۱۹۳ میلیارد دلار) به اوکراین ارائه دهد که تنها در صورتی باید بازپرداخت شود که روسیه غرامت جنگی بپردازد. در واقع، این وام از نوع «بدون بهره» است و عملاً به نوعی مصادره غیرمستقیم دارایی‌های روسیه تبدیل می‌شود.دارایی‌های مسدودشده تنها یک بخش از ابزارهای اهرم‌سازی اروپا هستند. اتحادیه اروپا در طول سه سال گذشته، بیش از ۱۹ بسته تحریمی گسترده علیه روسیه اعمال کرده است که شامل محدودیت‌ها بر بخش انرژی، مسدودسازی دسترسی به بازارهای مالی، ممنوعیت صادرات فناوری‌های حساس و هدف قرار دادن افراد و نهادهای مرتبط با کرملین است.یکی از آخرین اقدامات، تحریم ناوگان «سایه» روسیه بوده است؛ کشتی‌هایی که برای دور زدن تحریم‌های نفتی و انتقال نفت خام روسیه به بازارهای جهانی استفاده می‌شوند. اروپا همچنین پیشنهاد داده است که اوکراین تا سال ۲۰۲۷ به عضویت اتحادیه اروپا برسد؛ اقدامی که می‌تواند به‌طور ساختاری امنیت بلندمدت کی‌یف را تضمین کند اما در عین حال به معنای تعهدات سنگین اقتصادی و سیاسی برای اروپا است.

اختلافات درون اروپایی نیز بر پیچیدگی این معادله افزوده است. مجارستان و اسلواکی به‌طور آشکار با استفاده از دارایی‌های مسدودشده مخالفت کرده‌اند. ویکتور اوربان نخست‌وزیر مجارستان و نزدیک‌ترین متحد اروپایی پوتین، این تصمیم را «تجاوز سیستماتیک به قانون اروپایی توسط کمیسیون اروپا» توصیف کرد و گفت که اقدام برای «ادامه جنگی که به‌وضوح قابل برد نیست» انجام می‌شود.

رُبرت فیتسو نخست‌وزیر اسلواکی نیز در نامه‌ای به آنتونیو کاستا رئیس شورای اروپا اعلام کرد که از هرگونه اقدامی که «شامل پوشش هزینه‌های نظامی اوکراین برای سال‌های آینده باشد» امتناع خواهد کرد و هشدار داد که «استفاده از دارایی‌های مسدودشده روسیه می‌تواند مستقیماً تلاش‌های صلح آمریکا را به خطر اندازد». حتی ایتالیا و بلژیک که در میانه طیف سیاسی اروپا قرار دارند نیز نسبت به پیامدهای حقوقی و اقتصادی این طرح ابراز نگرانی کرده‌اند.

موضع اروپا در قبال صلح اوکراین، آمیزه‌ای پیچیده از حمایت اصولی و نگرانی‌های عملیاتی است. از یک‌سو، اتحادیه اروپا با اعلام اینکه «امنیت اوکراین باید در بلندمدت به‌عنوان نخستین خط دفاعی اتحادیه تضمین شود»، تعهد خود به بقای اوکراین را تکرار می‌کند. اورزولا فون‌درلاین به‌صراحت اعلام کرده که «نیاز به تقویت اوکراین از نظر نظامی و دیپلماتیک» در مرکز گفت‌وگوها با مارک روته دبیرکل ناتو، قرار دارد.

طبق گزارش‌ها، حدود ۳۰ کشور از جمله اعضای ناتو، ژاپن و استرالیا، بر روی «چارچوب تضمین‌های امنیتی» برای اوکراین کار می‌کنند که شامل تضمین‌هایی مشابه ماده ۵ ناتو – که بر دفاع متقابل از متحدان تأکید دارد – باشد. با این حال، چارچوب این تضمین‌ها همچنان مبهم است و روته صراحتاً گفته که «آنچه ما در مورد آن بحث می‌کنیم عضویت در ناتو نیست بلکه انواع تضمین‌های امنیتی ماده ۵ برای اوکراین است».

اما از سوی دیگر، اروپا عمیقاً نگران است که طرح صلح ترامپ منجر به «صلحی شکننده» شود که امنیت اروپا را تضمین نکند. تحلیلگران اروپایی هشدار می‌دهند که اگر توافقی به اوکراین تحمیل شود که شامل واگذاری گسترده سرزمین، محدودیت‌های شدید بر ارتش کی‌یف و نبود تضمین‌های [illegible] عملاً [illegible] را برای تجاوزات آینده – چه به اوکراین و چه به دیگر همسایگان – تشویق خواهد کرد.

نگرانی دیگر اروپا، احیای اقتصادی و نظامی روسیه پس از لغو تحریم‌هاست. طرح صلح ترامپ پیش‌بینی می‌کند که بخشی از تحریم‌ها به‌تدریج لغو شوند. این در حالی است که اقتصاد روسیه در سال‌های اخیر با کمک چین، هند و دیگر شرکای تجاری جدید، توانسته بخش قابل‌توجهی از ضربات تحریم‌ها را جبران کند. اروپایی‌ها می‌ترسند که اگر تحریم‌ها به‌سرعت لغو شوند، روسیه فرصت بازسازی توان نظامی خود را بیابد و در آینده‌ای نه‌چندان دور، بار دیگر به تهدیدی جدی برای امنیت اروپا تبدیل شود. به همین دلیل، اتحادیه اروپا اصرار دارد که بخشی از تحریم‌ها به‌عنوان «اهرم فشار» حفظ شوند تا در صورت نقض توافق از سوی مسکو، قابل بازگرداندن باشند.تأثیر بازگشت ترامپ به کاخ سفید بر این معادله، غیرقابل‌انکار است. ترامپ با رویکرد «آمریکا اول» و تمایل به کاهش تعهدات نظامی و مالی در اروپا، به‌وضوح دیدگاه متفاوتی نسبت به ادامه حمایت از اوکراین دارد. او در مصاحبه‌های اخیر با لحنی عصبانی از زلنسکی انتقاد کرده و اعلام کرده که «افکار عمومی آمریکا دیگر تحمل هزینه‌های این جنگ را ندارد».

ترامپ همچنین در کنفرانس خبری در کاخ سفید گفت که با سران اروپایی «به زبان بسیار تند» درباره اوکراین صحبت کرده و افزود: «نمی‌خواهیم وقت خود را تلف کنیم. آن‌ها می‌خواهند ما برای نشستی در تعطیلات آخر هفته به اروپا برویم، اما بستگی دارد که آن‌ها با چه چیزی برگردند».این لحن تهدیدآمیز، نشان می‌دهد که ترامپ دیگر حاضر به پذیرش نقش هماهنگ‌کننده میان متحدان اروپایی نیست و به‌دنبال توافقی سریع است که هزینه‌های سیاسی و اقتصادی کمتری برای واشنگتن داشته باشد.

از نگاه کارشناسان، این استراتژی واکنشی اروپا، با ضعف ساختاری جدی مواجه است؛ قاره پیر هنوز فاقد یک ارتش مستقل، زیرساخت‌های دفاعی یکپارچه و اجماع سیاسی لازم برای تحمل هزینه‌های سنگین دفاعی است. مطالعات نشان می‌دهند که بخش عمده سیستم‌های تسلیحاتی اروپایی به قطعات و فناوری‌های غیراروپایی وابسته هستند و زنجیره تأمین نظامی اروپا برای تولید انبوه تسلیحات مورد نیاز اوکراین، به‌شدت کند و ناکافی است. به‌عبارت دیگر، اروپا می‌خواهد در مسیر صلح نقش‌آفرینی کند اما هنوز ابزارهای لازم برای اعمال اراده خود را در اختیار ندارد.

PDF Compressor Free Version

بدون حمله B-2 هیچ صلحی در خاورمیانه شکل نمی‌گرفت

[illegible] رئیس‌جمهور آمریکا در اظهاراتی جنجالی [illegible] مدعی شد حمله‌ای با بمب‌افکن‌های B-2 موجب نابودی ظرفیت هسته‌ای ایران شده و این اقدام زمینه‌ساز شکل‌گیری صلح در منطقه بوده است؛ ادعاهایی که با اشاره به حماس و حزب‌الله مطرح شد. دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا در اظهاراتی مدعی شد: دیدید چه اتفاقی برای حماس و حزب‌الله افتاد. درباره حماس، کشورهای زیادی گفتند که می‌توان آن را خلع سلاح کرد. حزب‌الله و لبنان مسئله‌ای پیچیده هستند و باید دید چه می‌شود.

وی افزود: یک صلح گسترده در منطقه در حال شکل‌گیری است. اگر آن عملیات با [illegible] بمب‌افکن‌های B-2 انجام نمی‌شد، هیچ‌کدام از این صلح‌ها ممکن نبود. ما نسخه‌های جدیدی از این بمب‌افکن‌ها را سفارش داده‌ایم.

ترامپ مدعی شد: حمله دقیقاً به هدف خورد و آنها حتی متوجه حضور ما نشدند. کمیسیون انرژی هسته‌ای تأیید کرد که تأسیسات کاملاً نابود شده‌اند. (منظورش از کمیسیون، همان آژانس بین المللی انرژی اتمی است، همان نهادی که گروسی دبیرکل آن است)

او در ادامه گفت: ما ظرفیت هسته‌ای ایران را نابود کردیم. اگر این کار انجام نمی‌شد، مثل یک ابر سیاه بالای منطقه می‌ماند و هیچ صلحی در خاورمیانه شکل نمی‌گرفت.

این آمریکا بود که توافق برجام را به سطل زباله انداخت



وزیر خارجه روسیه درباره برجام با بیان اینکه آمریکا این توافق را «به سطل زباله» انداخت، تاکید کرد که ایران هرگز برجام را نقض نکرد.

«سرگئی لاوروف» وزیر امور خارجه روسیه شامگاه دوشنبه در گفت‌وگویی با شبکه خبر جمهوری اسلامی ایران بیان کرد: «اروپایی‌ها و غربی‌ها با اقدامات خصمانه خود تلاش کردند فروپاشی برجام را به گردن ایران بیندازند اگرچه ایران هرگز این سند را نقض نکرد.»

وزیر خارجه روسیه در ادامه خاطر نشان کرد: «ایالات متحده در سال ۲۰۱۸ اعلام کرد که دیگر به این تصمیم شورای امنیت سازمان ملل متحد پایبند نیست. در حال حاضر، کل نظم جهانی درباره ایران به شدت در معرض آزمایش قرار گرفته است و درباره برجام باید گفت که این توافق توسط ایالات متحده به سطل زباله انداخته شد. سپس غرب به‌خصوص اروپایی‌ها از آمریکا تبعیت و ایران را متهم کردند.»

چین با بحران جمعیت؛ زایمان رایگان در سراسر کشور

دولت چین در واکنش به کاهش جمعیت در تلاش برای تشویق والدین به فرزندآوری و آماده‌سازی طرحی برای رایگان کردن زایمان در سراسر کشور است.

به گزارش گروه آسیا و اقیانوسیه ایرنا ژانگ کی، مدیر اداره ملی بیمه سلامت، در کنفرانسی که در پکن برگزار شد، درباره برنامه‌های این سازمان در این زمینه بحث کرد و اظهار داشت که به عنوان بخشی از تلاش‌ها برای ترویج بارداری در پاسخ به کاهش نرخ زاد و ولد در کشور، آنها قصد دارند یک سیستم مراقبت‌های بهداشتی سراسری را اجرا کنند که در آن تمام هزینه‌های زایمان توسط دولت پوشش داده شود.

کانگ تأکید کرد که هدف آنها بهبود کافی پوشش بیمه برای هزینه‌های بهداشتی مرتبط با بارداری است و گفت که هزینه های زایمان را در سراسر کشور رایگان خواهند کرد. وی همچنین افزود که آنها پوشش بیمه‌ای هزینه‌های کنترل بارداری و داروهای مسکن مربوط به زایمان را ارتقا خواهند داد.

سیاست‌های تشویقی برای زاد و ولد

در واکنش به کاهش نرخ زاد و ولد در چین در سال‌های اخیر، مشاهده می شود و دولت‌های مرکزی و محلی در حال اجرای مقرراتی با هدف کاهش هزینه‌های زایمان، مراقبت از کودکان و آموزش هستند.

مناطق آزمایشی که پوشش گسترده‌تری برای هزینه‌های زایمان ارائه می‌دهند، در هفت استان، از جمله جیلین، جیانگ سو و شاندونگ، ایجاد شده‌اند. طرح زایمان که تقریباً ۲۵۵ میلیون نفر را پوشش می‌دهد، قصد دارد افرادی را که عموماً خارج از شبکه تأمین اجتماعی هستند، مانند کارگران فصلی، مقطعی و مهاجر را در بر بگیرد.

در کنفرانس مرکزی کار اقتصادی که این هفته در چین برگزار شد، رهبری سیاسی این کشور همچنین تأکید کرد که تثبیت جمعیت نوزادان باید در اقدامات سال آینده مورد توجه قرار گیرد.

به گفته تحلیلگران، به نظر می‌رسد چین وارد یک تغییر جمعیتی بلندمدت شده است که در آن جمعیت آن به تدریج پیر می‌شود و نسبت جمعیت در سن کار به تدریج کاهش می‌یابد.

در چین، جایی که رشد جمعیت از سال ۲۰۱۶ کند شده بود، جمعیت این کشور برای اولین بار در سال ۲۰۲۲ کاهش یافت. نرخ زاد و ولد در سال ۲۰۲۳ به ۶.۳۹ در هر هزار نفر کاهش یافت که پایین‌ترین سطح از زمان شروع ثبت ملی در سال ۱۹۴۹ است.دولت چین سیاست «تک فرزندی» خود را که از دهه ۱۹۸۰ اجرا می‌شد، کنار گذاشت و ابتدا در سال ۲۰۱۶ محدودیت داشتن فرزند را به دو فرزند افزایش داد و سپس در سال ۲۰۲۱ با تصویب قانونی، به خانواده‌ها اجازه داد تا سه فرزند داشته باشند.

با وجود سیاست‌هایی که با هدف تشویق خانواده‌ها به فرزندآوری اتخاذ شده‌اند، کند شدن رشد اقتصادی و افزایش هزینه‌های زندگی و بزرگ کردن فرزندان باعث شده است که نسل‌های جوان‌تر در مورد فرزندآوری تردید داشته باشند.

پیش‌بینی می‌شود که کاهش جمعیت، همراه با نیروی کار مسن، منجر به کاهش پتانسیل نیروی کار آینده چین خواهد شد و اثرات این امر در اقتصاد احساس خواهد شد.

روسیه با عضویت اوکراین در اتحادیه اروپا موافقت کرد

مقامات روسیه اعلام کرده‌اند که به عنوان بخشی از توافق نهایی، پذیرای پیوستن اوکراین به اتحادیه اروپا هستند. علاوه بر این، ۹۰ درصد از مسائل میان روسیه و اوکراین حل‌وفصل شده است.

مذاکرات برلین که پیشتر میان هیات آمریکایی و اوکراینی با هدف خاتمه جنگ در این کشور اروپایی برگزار شده، همچنان ادامه دارد و تاکنون گزارش‌های مختلفی از وضعیت این نشست به دست رسانه‌ها رسیده است.

یک مقام آمریکایی به خبرگزاری رویترز گفت: «مقامات روسیه اعلام کرده‌اند که به عنوان بخشی از توافق نهایی، پذیرای پیوستن اوکراین به اتحادیه اروپا هستند. علاوه بر این، ۹۰ درصد از مسائل میان روسیه و اوکراین حل‌وفصل شده است.»

این مقام آمریکایی درباره احتمال واگذاری برخی سرزمین‌های اوکراینی به روسیه تصریح کرد: «تصمیم نهایی درباره مسائل سرزمینی، به خود اوکراین بستگی دارد و در نهایت خودشان باید در این خصوص تصمیم‌گیری کنند.»

این در حالیست که «ولودیمیر زلنسکی» رئیس‌جمهور اوکراین پیشتر در سخنانی اذعان کرد: «ما قدرت یا حمایت متحدان خود را برای بازپس‌گیری کریمه و سایر سرزمین‌های تحت کنترل روسیه نداریم.»

مقام آمریکایی مذکور در ادامه به رویترز گفت: «دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا بر توقف پیشروی روسیه به سمت غرب متمرکز است و ما در عین حال معتقدیم که مقامات روسیه تضمین‌های امنیتی را در توافق نهایی خواهند پذیرفت.»

وی افزود: «واشنگتن بر این باور است که روسیه در نهایت با تضمینی مشابه ماده ۵ ناتو موافقت می‌کند و رئیس‌جمهور ترامپ در تلاش است تا روسیه را نسبت به چنین چیزی متقاعد کند.»

زلنسکی پس از مذاکرات روز دوشنبه با انتشار پستی در شبکه اجتماعی ایکس گفت که «در حال حاضر کارهای زیادی در مسیر دیپلماتیک در حال انجام است» اما جزئیات دیگری را فاش نکرد.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]